

STRESZCZENIE

Standardy Rady Europy w zakresie demokracji lokalnej i ich znaczenie w polskim porządku prawnym

Rozprawa składa się z dziesięciu rozdziałów ujętych w trzech częściach dysertacji, wstępu określającego założenia badawcze i zakres pracy, zakończenia, tabeli zawierającej wykaz konwencji Rady Europy z zakresu demokracji lokalnej i ich obowiązywania w państwach członkowskich oraz bibliografii.

Podstawowym zadaniem badawczym była analiza prac Rady Europy dążących do harmonizacji prawa regulującego kwestie demokracji lokalnej w państwach członkowskich, jak też właściwych mechanizmów monitorujących i weryfikacyjnych. Wynikiem tych badań jest sformułowanie tezy, iż standardy w zakresie demokracji lokalnej wykształcone pod auspicjami Rady Europy posiadają wymiar materialny oraz instytucjonalny. Te standardy w wymiarze materialnym w znacznej mierze opierają się na zasadach Europejskiej Karty Samorządu Lokalnego, zaś w wymiarze instytucjonalnym na działalności Kongresu Władz Lokalnych i Regionalnych.

Dysertacja dąży do udzielenia odpowiedzi na pytanie jaką rolę Rada Europy odegrała w procesie ustanawiania wspólnych europejskich standardów w zakresie demokracji lokalnej. Celem pracy jest opisanie tych standardów, a także ukazanie ich w kontekście polskiego porządku prawnego.

Część Pierwsza rozprawy (Rozdziały I-III) opisuje miejsce standardów w zakresie demokracji lokalnej w prawie międzynarodowym. Pierwszy z rozdziałów, mający wprowadzający charakter, dotyczy definicji demokracji lokalnej, prawa do samorządu, społeczności i władz lokalnych w kontekście funkcjonowania administracji publicznej oraz koncepcji międzynarodowego prawa samorządowego. Następnie została omówiona geneza Rady Europy oraz znaczenie demokracji lokalnej w świetle jej celów statutowych. Ostatni rozdział pierwszej części rozprawy opisuje wybrane standardy, tak ujęte w źródłach prawa międzynarodowego, jak też aktach niewiążących.

W Części Drugiej (Rozdziały IV-VI) została ukazana szczególna rola „traktatu na rzecz demokracji lokalnej”, czyli EKSL w tworzeniu standardów Rady Europy. Ten fragment rozważań rozpoczyna się od charakterystyki EKSL jako umowy międzynarodowej, wraz z historycznoprawnym opisem włączenia jej do polskiego porządku prawnego. W kolejnym

rozdziale podczas omawiania materialnych standardów EKSL znalazł się szereg odniesień do polskiego porządku prawnego, wśród których nie zabrakło także postulatów *de lege ferenda*. Zasady ujęte w tej umowie międzynarodowej zostały podzielone na trzy grupy (standardy samorządności i pomocniczości; standardy organizacyjne; standardy dotyczące samodzielności finansowej, proporcjonalności kontroli i statusu przedstawicieli) i w ramach nich omówione. Ostatni rozdział tej części dotyczy Protokołu Dodatkowego do EKSL w zakresie prawa do udziału w sprawach władz lokalnych.

Status prawny oraz organizacja Kongresu Władz Lokalnych oraz Regionalnych Rady Europy, czyli „strażnika standardów dotyczących demokracji lokalnej” jest przedmiotem Części Trzeciej rozprawy (Rozdziały VII-X). Na początku tej części rozważań zostały omówione geneza i powstanie Kongresu, jak również cele jego funkcjonowania. W kolejnym rozdziale poruszono zagadnienia składu oraz organizacji tego organu doradczego Rady Europy, a w następnym jego relacje i działania zewnętrzne, w tym procedury monitoringowe oraz misje obserwacji wyborów. Ostatni rozdział opisuje rolę Kongresu w upowszechnianiu standardów Rady Europy dotyczących demokracji lokalnej.

Rozprawa zwieńczona jest zakończeniem, w którym podsumowane są wyniki przeprowadzonych badań oraz rekomendacje *de lege ferenda*. Głównym wnioskiem wynikającym z przedmiotowej pracy jest stwierdzenie, iż standardami Rady Europy w zakresie demokracji lokalnej są nie tylko wzorcowe modele materialnych rozwiązań dotyczących działalności samorządów w państwach członkowskich, ale także funkcjonowanie w ramach systemu instytucjonalnego tej organizacji międzynarodowej organu przedstawicielskiego społeczności lokalnych i regionalnych wraz z właściwymi mu mechanizmami oddziałującymi na stan demokracji lokalnej w Europie.

